

Oslo Rød Valgallianses pressekonferanse 31. mai 1985

Bakgrunnsmateriale

fra Jorun Gulbrandsen

OM ELDREOMSORG , ALENE-DØD OG UFATTELIG RIKDOM .

7 MISTENKELIGE DØDSFALL I OSLO PINSEAFTEN
250 ALENE-DØDE BLANT OSLOS GAMLE HITTIL I ÅR
237 MILLIONER "STJÅLET" FRA OSLOS ELDREOMSORG I 1984

H V O R F O R ?

"En norsk kapitaleksport på bortimot 600 milliarder kroner er sannsynlig i løpet av tiåret som starter i 1985 . . . "

Banksjef Tor Moursund i foredrag i New York 9.4.1981
Sitert etter Aftenpostens referat 10.4.81

"Menneskeverdet respekteres ikke. Systemet gjør sykehjem til eldre-fengsler. . . Pasientene lever på et eksistensminimum."

Vedtak fra Oversykepleierrådet ved Oslos sykehjem 18.4.85.

INNHOLDSLISTE :

1. Pressemelding 31. mai 1985
2. Ventelistedøden forkorter sykehjemskøen i Oslo
3. Politiets opplysninger om alenedøden i Oslo
4. RV's interpellasjon til bystyrets møte 5. juni 1985 og forslag til tiltak.
5. Hva koster det å bygge og drive sykehjem i 1985
6. Hva skjer med sykehjemsplanene i Oslo
7. Slik ble Oslos eldreomsorg fratatt 237 mill. kr. i 1984
8. Sykehjemsventelistene i Norge - hva koster det å fjerne dem.
10. 100,4 milliarder på konto hos Reagan m.fl.
11. RV foreslår omgjøring av det skjebnesvangre Stortingsvedtaket fra juni 1979.
12. Eldreomsorgens skjebne i Oslo bystyre
13. Kommunalråd Seim Valeur om alene-dødsfallene i 1980.
14. Det er ikke meninga å fjerne sykehjemskøene.
15. "Eldrefengsel" sier Oversykepleierrådet.

Det er blitt 2 feil med side - og avsnittsnummerering.

Avsnitt nr. 9 finnes ikke.

Avsnitt 6 begynner på side 9 b .

Pressemelding 31. mai 1985
fra Rød Valgallianse i Oslo.

Alene - døden brer seg blant Oslos gamle .

2 - 3 MISTENKELIGE DØDSFALL DAGLIG !

Hittil i år er mer enn 400 mennesker ramma av alene-døden i Oslo. 2-3 mistenkelige dødsfall pr. dag, for å bruke politiets uttrykk. De fleste er ensomme gamle , som dør alene uten at helsevesen eller noen omsorg når dem. Siste lørdag - pinseaftnen - var det 7 slike dødsuttrykninger fra Politihuset. . .

- KORTERE VENTELISTER -PÅ GRUNN AV DØDSFALL -

I løpet av 1984 mista eldreomsorgen i Oslo mer enn en sjettedel av sine driftsbudsjetter. 237 - to hundre og trettisju - millioner kr. som var bevilga til drift av sykehjem, eldresentre, trygdeboliger osv. ble tatt tilbake gjennom diskret politiske vedtak og brukt til helt andre formål. Når de milelange sykehjemsventelistene likevel ble litt kortere , skyldtes det én enkelt årsak: Dødsfall. 426 personer ble strøket av ventelistene til sykehjem i 1984, fordi de døde mens de sto i kø . . .

Det var Jorun Gulbrandsen, Rød Valgallianses Stortingskandidat i Oslo som la fram disse tallene på en pressekonferanse i Rådhuset i dag.

- Disse to makabre rekordnoteringene fra høyrepolitikkenes utstillingsvindu og meldinga om at statens utenlandsformue passerte 100 milliarder kr. i april, er to sider av samme sak. Når kommunalpolitikkerne "stjeler" hundrevis millioner kr. fra Oslos gamle, behøver de ikke stille/økonomiske krav til staten. Statsformuen vokser raskere og enda mer penger kan flyttes ut av landet.

Gulbrandsen fortalte at det hittil i år har vært flere mistenkelige dødsfall i Oslo enn det var i hele 1979. En tilsvarende økning i antall trafikkdrepte ville utløst et velbegrunna ramaskrik og tiltak ville blitt satt i verk, mente hun. Med utarminga av eldreomsorgen er det annerledes. Ofrene protesterer ikke høylydt, og i praksis står nesten alle partier bak utarmingspolitikken.

- BYSTYREDEBATT 5. JUNI -

Slik vi ser at Ordfører Nordengen skryter av eldreomsorgen, er det tydelig at han har stolt på at de riktige tallene ikke skulle bli kjent. Det var ingen andre enn lille RV som brød seg om å grave gjennom upublisert regnskapsmateriale for å vise hva som "stjeles" fra eldreomsorgen. Og oversikten over mistenkelige dødsfall fikk vi først etter å ha leita fram riktig avdeling i Politihuset . Der hjalp de oss så med å finne fram tallmateriale som ellers ikke blir sammenstillt.

På pressekonferansen ^{ble det} / opplyst ^{at} RVs gruppeleder i bystyret, Liv Finstad, har meldt en interpellasjon til bystyrets møte 5. juni om disse sakene. For første gang blir Oslo bystyre nødt til å diskutere om det er noen sammenheng mellom politikernes eget "tyveri" fra de gamle og den kraftige økninga i gamle menneskers lidelser, som politiets dødstall bare gir en liten pekepinn om.

- 4,5 % AV UTENLANDSFORMUEN TIL SYKEHJEM ? -

Jorunn Gulbrandsen la fram beregninger for hva det vil koste å bygge sykehjem til de 14 300 som står på venteliste rundt om i Norge. Byggekostnadene vil utgjøre 4,5 prosent av statens utenlandsformue pr. 30. april. De driftsutgiftene dette ville føre med seg, kom til å utgjøre mindre enn en femtedel av statens driftsoverskudd sist år.

0 0 0 0 0 0 0 0

I det vedlagte grønne heftet finnes nærmere dokumentasjon og utfyllende opplysninger, samt kildehenvisninger.

For flere kommentarer , ta kontakt med

Jorun Gulbrandsen

Tlf. 38 42 50 (jobb)

Tlf. 27 98 53 (privat)

2. Ventelistedøden forkorter sykehjemskøene i Oslo.

I løpet av året 1984 ble ventelistene til sykehjem i Oslo kortere, selv om det var flere som var nye på venteliste enn de som fikk plass i løpet av året. Forklaringa er enkel : 426 av de som sto på venteliste døde uten å få sykehjemsplass.

De nøyaktige tallene er slik :

Oppført på venteliste pr. 1.1.84 (27.12.83)	2 078
Oppført på venteliste pr. 31.12.84 (21.12.84)	<u>1 904</u>
Reduksjon av ventelista i løpet av 1984	<u>174</u>
Innleggelse i løpet av året	1 425
NYE PÅ VENDELSTE I LØPET AV ÅRET	1 540
Døde på venteliste i løpet av året	426

(Tallene stemmer ikke helt overens fordi et mindre antall er blitt "kodet ut av ventelisten" uten at årsak er oppgitt).

KILDER :

Kvartalsstatistikk som Kontoret for eldreomsorg utarbeier for Sosialutvalget.

Tallene for første kvartal 1985 var ikke klare da dette materialet ble utarbeida.

3. Politiets opplysninger om alenedøden i Oslo.

Å registrere "mistenkelige dødsfall" er en av politiets oppgaver. Et dødsfall er "mistenkelig" når lege som blir tilkallt ikke kan skrive ut dødsattest med dødsårsak. Vanligvis skyldes dette at personen har vært død for lenge. Det ligger altså som regel ikke noe kriminellt i uttrykket "mistenkelig dødsfall".

Politiet fører bare statistikk over hvor mange slike dødsfall det er hvrt år.

RV har fått oppgitt disse tallene for Oslo :

1979	412
1980	514
1981	477
1982	
1983	535
1984	611

Fram til 20. mai 1985 er tallet oppgitt til ca. 400 .
F.eks. lørdag 24.mai (pinseaften) var det 7 slike utrykninger .

Daværende politiavdelingssjef Henry Nilsen laga en oversikt for RV i 1980 over alders- og kjønnsfordeling. Oversikten gjaldt de 200 mistenkelige dødsfall som ble registrert 1. halvår 1980 :

Kvinner:

60 - 70 år	17
70 - 80 år	27
80 - 90 år	16

Menn :

60 - 70 år	28
70 - 80 år	24
80 - 90 år	7

119 av de 200 , eller 60 prosent var personer i alderen 60-90 år, og det var omtrent like mange kvinner som menn. Dette er den eneste oversikten som er laga over hva/hvem som skjuler seg bak tallene

Om vi forutsetter samme aldersfordelng i 1985 som i 1980, betyr det at 240 personer i alderen 60 - 90 år ble ramma av alenedøden i perioden 1. januar - 20. mai 1985.

KILDER :

Muntlige opplysninger fra Kriminalpolitiets personavsnitt i august 1980 og mai 1985.

4. RV's interpellasjon til bystyrets møte 5. juni 1985.

Til bystyrets møte har Liv Finstad meldt denne interpellasjonen :

Ordfører Albert Nordengen

Formannskapetets kontor

0037 Oslo 1

Jeg melder følgende interpellasjon til bystyrets møte 5. juni :

Rød Valgallianse har fra politiet fått opplyst at det har skjedd en kraftig økning i antall "mistenkelige dødsfall" i 1985. Hittil har Oslopolitiet måttet rykke ut på grunn av over 400 slike dødsfall i år. Dette gjelder mennesker som dør på en slik måte at lege ikke har mulighet til å fastslå dødsårsak. Fra en opptelling politiet gjorde for RV i første halvår 1980, vet vi at 60 prosent av denne typen dødsfall gjaldt personer mellom 60 og 90 år.

Nå i dag er det ingen som vet hvem de mange hundre alene-døde hvert år er. Ingen vet noe sikkert om aldersfordeling og mulige årsaksforhold, fordi det ikke blir undersøkt. Ingen vet om de hadde kontakt med helsevesen eller sosiale hjelpeordninger. Det er imidlertid klart at det ikke bare dreier seg om eldre mennesker. Ut fra politiets erfaringer er det grunn til å tro at et ukjent antall selvmord blant yngre mennesker skjuler seg i denne statistikken.

Det er politiet som må gjøre jobben med å bryte opp avdødes leilighet, sørge for fjerning av legemet, osv. Andre instanser tar ikke noe ansvar i dag. utover rent praktiske tiltak som må gjøres i hvert enkelt tilfelle. Men kommunalråd Martha Seim Valeur sa i et intervju 6. september 1980 at hun mente kommunen har et ansvar for å nå fram til alle.

Regnskapstallene for 1984 tyder på at kommunens nettoutgift til eldreomsorgens driftsutgifter i 1984 ble ca. 237 mill. kr. lavere enn det budsjett som bystyret vedtok. (Dok.3). Midlene ble inndratt og brukt til helt andre formål. Denne kraftige nedprioriteringa har rimeligvis fått fæle følger for deler av eldreomsorgen. Når det gjelder tilstandene ved sykehjemmene sier f.eks. Oversykepleierrådet at :

" Menneskeverdet respekteres ikke. Systemet gjør sykehjem til eldrefengsler". (Brev til direktør Odd Gjestebø av 18.4.85.)

Ut fra dette ber jeg om at Ordføreren besvarer følgende spørsmål :

1. Mener Ordføreren at det kan være en sammenheng mellom det at hele 237 mill. kr. ble tatt vekk fra eldreomsorgens driftsbudsjett i 1984 og den kraftige økninga i alene-dødsfall (mistenkelige dødsfall) ?

2. Er Ordføreren enig i at det er bystyrets ansvar å treffe tiltak for å redusere antall "mistenkelige dødsfall" så langt som mulig ?

3. Hvilke tiltak vil Ordføreren gå inn for å få gjennomført straks ?

Jeg legger ved to forslag til tiltak som RV vil fremme når saken behandles, og ber om at forslagene blir trykt sammen med interpellasjonsteksten i sakskartet.

Oslo 29. mai 1985

Liv Finstad

1 vedlegg.

Forslag fra RV i forbindelse med den kraftige økning i antall mistenkelige dødsfall / alene-dødsfall .

1. Nye samarbeidsrutiner.

Det innføres med øyeblikkelig virkning en samarbeidsrutine mellom politiet, hjemmesykepleien, distriktssosialkontorene og eldrementrene. Hver gang politiet får melding om et såkalt mistenkelig dødsfall koples de samarbeidende instansene inn i saken, og det lages en kortfatta rapport om hvordan og hvorvidt avdøde den siste tiden hadde hatt kontakt med de ulike instanser. I hvert tilfelle undersøkes det om noen av de berørte har forslag til hva som kunne ha vært gjort bedre.

Ansvaret for å samordne dette legges til sykehusrådmannens kontor. Det hele organiseres som et prosjekt, foreløpig med ett års varighet.

2. Strakstiltak.

For første halvår 1985 gjennomføres en undersøkelse av alene-dødsfallene som politiet har registrert. Det undersøkes bl.a. :

- hvor mange av dødsfallene som er sikre eller antatte selvmord
- hvor mange dødsfall som trolig skyldes kjent sykdom
- hvor mange dødsfall der årsak er helt ukjent.

(For hver kategori oppgis alders - og kjønnsfordeling).

For avdøde over 60 år undersøkes bl.a. :

- hvorvidt avdøde hadde fast hjemmesykepleie eller sto på venteliste,
- hvorvidt avdøde hadde fast hjemmehjelp eller sto på venteliste
- hvorvidt avdøde hadde søkt sykehjemsplass
- hvorvidt avdøde hadde annen kontakt med helse- og sosialtjenesten.

Resultatet av undersøkelsen legges fram for bystyret i september sammen med mulige forslag til tiltak .

5.Hva koster det å bygge og drive sykehjem i 1985?

Årlig driftsutgift pr. sykehjems plass anslås nå til 180 000 kr. ekskl. kapitalkostnader.

Kapitalkostnader utgjør ca. 35 000 kr. pr. plass med nåværende byggekostnader og lånevilkår.

Bygge- og anleggskostnad utgjør pr. sykehjems plass ca. 310 000 kr. Løst inventar som må anskaffes utgjør ca. 35 000 kr. når anskaffelseskostnadene fordeles på antall sykehjemsplasser.

KILDER :

Muntlige opplysninger fra kontoret for eldreomsorg.

Merknad :

Dette er Oslo-tall. Oslo har oppnådd dispensasjon fra en del av de minstestandardkrav som gjelder ved nybygg av sykehjem ellers i landet. Vi kjenner ikke til om dette har resultert i lavere byggekostnader i Oslo.

Når det gjelder driftskostnad utmerker Oslo seg med landets lavest driftskostnad pr. pasient, iflg. en ny undersøkelse fra Norsk Institutt for Sykehusforskning.

Alle tall er bruttotall. Den samfunnsmessige kostnaden ved å bygge og drive flere sykehjemsplasser blir derfor noe helt annet. Da må vi bl.a. ta hensyn til at pasientene betaler en del av utgiftene selv, at en stor del av driftsutgiftene går tilbake til stats- og kommunkassa som skatt, at det skapes flere arbeidsplasser, osv.

6. Hva skjer med sykehjemsplanene i Oslo.

Antall sykehjemsplasser i Oslo øker, men svært langsomt. Høyre skryter nå åpenlyst av at det har blitt 1200 nye sykehjemsplasser de siste 4 år. De virkelige tallene for ordinære sykehjemsplasser er slik :

Antall plasser pr. 31.5.85	5 297
Antall plasser pr. 31.12.80	<u>4 836</u>
Forskjell	<u>461</u>

Men i tallet pr. 31.5.85 er også Adamstuen og Solvang Sykehjem regna med. Tidligere hørte de under Sykehusrådmannen og de 306 plassene der var ikke regna med i tallet pr. 31.12.80.

Den virkelige økninga i antall sykehjemsplasser blir derfor 155 .

Det er dessuten slik at Oslo kommune disponerer 75- 100 plasser i sykehjemslignende institusjoner utenbys.

Uansett : Høyres tall (1200 på 4 år) er en bløff.

De videre planene er slik :

Nordseter sykehjem blir bygd ferdig til høsten. Nær 100 plasser.

Røde Kors sykehjem for senil demente blir ferdig sommeren -86. 72 plasser.

Bystyret har ikke vedtatt at noen andre sykehjem skal bygges.

Kontoret for eldreomsorg arbeider med disse prosjektene :

Madserud Allé, ferdig prosjektert. Byggestart teknisk mulig til høsten. (Vår 84)

Tøyen (høst 84)

Smestad (høst 83)

Vålerenga (høst 84)

Bredtvet (vår 84)

Jordal

Høybråten (høst 83)

Holmlia (høst 83)

Hasle .

I parentes har vi oppgitt det tidspunktet disse sykehjemmene kunne vært ferdig til bruk, ifølge en framdriftsplan Kontoret for eldreomsorg laga i juni 1981.

Denne planen ble ettertrykkelig torpedert av statlige og kommunelae politikere. Hvilke av prosjektene som vil bli realisert, er foreløpig helt uklart.

Kilder:

Budsjettforslag for de siste 5 år, samt en del annet materiale fra Kontoret for eldreomsorg.

Muntlige opplysninger fra Kontoret for eldreomsorg. (Antall plasser pr. 31.5.85)

7.Slik ble Oslos eldreomsorg fratatt 237 millioner kr. i 1984.

Den politiske ledelsen i Oslo har utvikla en bevilgningspraksis som får mange til å tro at eldreomsorgen er høyere prioritert enn alt annet. Dette oppnås ved at bystyret i sitt budsjettmøte i desember bevilger høyere beløp til eldreomsorgen enn foreslått av Finansrådmannen. Dette får bred mediadekning. I løpet av året blir så svært store beløp inndratt og flytta til helt andre formål. Dette får aldri noen mediaoppmerksomhet.

Ett eksempel : I 1984 ble det brukt 65,9 mill. kr. mindre til drift av sykehjem i Oslo enn det som først var foreslått av Finansrådmannen !

Viss vi ser på eldreomsorgsbudsjettet for 1984 under ett , viser det seg at 237 millioner av det opprinnelige driftsbudsjettet ble inndratt gjennom politiske vedtak og brukt til helt andre formål. Dette er over en sjettedel av eldreomsorgens driftsbudsjett i 1984 (netto driftsutgifter). Tabellen nedenfor viser fordelinga på de ulike deler av eldreomsorgen. (Netto driftsutgift = kommunens egeninnsats).

Tabell over netto driftsutgifter til eldreomsorg i Oslo 1984.

Alle tall er oppgitt i mill. kr.

Budsjettkapitel	Finansrådmannens forslag	Bystyrets vedtak	Regnskaps-oversikt	Avvik
1.403 Kontoret for eldreomsorg	20,5	28,1	21,1	7,0
1.451 Alders- og sykehjem	966,9	1 085,0	901,0	184,0
1.458 Trygdeboliger	47,8	70,9	38,5	32,4
1.459 Annen hjelp til eldre	51,0	59,1	48,3	10,8
1.461 Heimehjelp	135,4	129,0	126,0	3,0
Sum	1 221,6	1 372,1	1 134,9	237,2

Viss vi vil ha et bilde av aktivitetsendringene som følge av de svære inndragningene av midler, må vi se på brutto driftsutgifter. Tabellen på neste side viser samme tendens.

Tabell over brutto driftsutgifter til eldreomsorg i Oslo 1984.

Alle tall er oppgitt i mill. kr.

Budsjettkapitel	Finansrådmannens forslag	Bystyrets vedtak	Regnskaps-oversikt	Avvik
1.403 Kontoret for eldreomsorg	21,0	20,8	22,1	+ 1,3
1.451 Alders- og sykehjem	1 071,0	1 207,0	1 035,0	-172,0
1.456 Personalboliger	7,7	7,7	8,0	+0,3
1.458 Trygdeboliger	82,0	104,0	74,0	-30,0
1.459 Annen hjelp til eldre	51,3	59,3	48,3	-11,0
1.461 Hjemmehjelp	144,9	142,0	145,0	+3,0

Merknad : Hjemmesykpleie er ikke tatt med, fordi det fra og med 1984 er overført til Sykehusrådmannens administrasjon.

Kolonnen ytterst til høyre viser avviket mellom bystyrets vedtak og regnskapet.

KILDER : Finansrådmannens forslag er henta fra det opprinnelig budsjettforslaget høsten 1983, dvs. før tilleggsinnstillingene ble avgitt.

Bystyrets vedtak er bygd på Dokument 3 , 1984, det trykte budsjettet.

Regnskapsoversikten er upublisert regnskapsmateriale opplyst muntlig fra Sosialrådmannens kontor.

Noen sikre politiske konklusjoner :

1. Til drift av alders- og sykehjem i 1984 brukte Oslo kommune hele 65,9 mill.kr. mindre enn det finansrådmannen foreslo da han la fram sitt budsjett. Tallene for drift av trygdeboliger og drift av aldresentre (Annen hjelp til eldre) viser akkurat samme tendens. Dvs. at politikernes avvisning av finansrådmannens forslag på senhøsten 1983, var bare skue brød, bare spill for galleriet.
2. Den opprioritering av eldreomsorgen som skjedde gjennom den politiske budsjettbehandlingen høsten 1983, var ikke alvorlig ment og ble heller ikke gjennomført.
3. Den voldsomme sporinga i eldreomsorgen var en svært viktig grunn til at Oslo kommunes driftsunderskudd i 1984 ikke ble større enn det ble. Eldreomsorgen er den store salderingsposten i Oslos budsjett.

8. Sykehjemsventelistene i Norge - hva koster de å fjerne dem +

I januar 1985 opplyste Helsedirektoratet :

" Ventelistene for innleggelse i somatiske sykehjem er på 14 300. Dette tallet tilsvareer fjorårets, og vi antar at det representerer et reelt behov for pleie og omsorg".

Om vi antar at annleggskostnad pr. ny sykehjemsplass i Oslo er et landsgjennomsnitt, ville det koste ca. 4,5 milliarder kr. å bygge disse sykehjemmene. (NB ! Dette er bruttokostnad, før det er tatt hensyn til at en stor del av kostnaden er lønn og at en del av denne vil gå tilbake til stat/kommune som skatt og moms.).

Dette enorme beløpet utgjør 4,5 prosent av statens utenlandsformue pr. 30. april. Ser vi særskilt på Oslo, så vil øyeblikkelig utbygging for å fjerne køen koste noe sånt som 6-7 promille av den statlige utenlandsformuen.

Driftsutgiftene er det selvsagt langt verre med. Om vi tar utgangspunkt i driftskostnad pr. sykehjemsplass som Kontoret for eldreomsorg regner med i 1985, vil drift av 14 300 nye plasser koste ca. 3,1 milliarder. (NB ! Husk igjen på at dette er bruttotall). Dette svære beløpet tilsvareer under en femtedel av statens driftsoverskudd i 1984, som altså var på vel 16 milliarder.

KONKLUSJON :

Investeringskostnadene ved å fjerne sykehjmskøen er av helt ubetydelig størrelse, sammenligna med verdien av statens utenlandsformue.

De årlige driftskostnadene vil (før en tar hensyn til økt skatteinngang m.m.) utgjøre mindre enn en femtedel av statens driftsoverskudd siste år.

DET ER ALTSÅ INGEN PENGEMANGEL SOM ER ÅRSÅK TIL AT DET IKKE BLIR GJORT NOE EFFEKTIVT FOR Å FJERNE KØENE.

KILDER:

Pressemelding fra Helsedirektoratet januar 1985.

Statistisk månedshefte fra SSB, april 1985. (Statsoverskuddet).

10. 100,4 milliarder kr. på konto hos Reagan m.fl.

NORGES BANK

Balanse pr. 30. april 1985 · Balance sheet April 30, 1985

Endringer i utvalgte balanseposter i Norges Bank (Mill. kroner)
Changes in selected items in Norges Bank's balance sheet. Million kroner

	31/3-30/4		1/1-30/4		Siste 12 måne. pr. 30. april 1985 Last 12 months to April 30, 1985
	1984	1985	1984	1985	
Fordringer:**					
Valutareserver		9 567		12 581	
Andre fordringer på utlandet	{ 11 271	1 761	{ 11 288	2 700	{ 37 926
Norske statskasseveksler og omsettelige sertifikater	-5 382	-1 140	-6 049	4 989	4 862
Norske ihendehaverobligasjoner Innenlandske utlan til forretnings- og sparebanker	-25	-1 510	1 969	1 667	1 765
Øvrige fordringer	289	4 859	-238	4 111	2 242
	136	-427	640	4 676	1 384
Gjeld:**					
Gjeld til utlandet	-5	-230	-451	-22	-224
Sedler og mynt i omlop	-63	-374	-1 361	-1 356	1 525
Innenlandske innskudd på foliokonti i alt	8 462	12 686	8 042	27 637	38 046
Herav:					
Statskassen	6 203	10 463	5 940	26 642	37 111
Annen statforvaltning	2 154	2 762	2 640	1 422	1 565
Forretnings- og sparebanker	-113	-177	-578	-1 039	131
Statforetak	355	-524	-174	-2 039	363
Øvrig gjeld og egenkapital	-2 104	1 028	1 207	4 465	11 198

* Fordringer og gjeld i valuta er gjennom hele 1984 omregnet til norske kroner etter faste valutakurser (Middelkursene pr. 31.12.83).
Fra 1985 benyttes middelskursene på presentasjonsdøypunktet ved omregningen til norske kroner.

Spesifikasjoner Specifications

Fordringer på utlandet i alt ifølge balansekonto Total foreign assets: 102 852 mill. kroner.

Gjeld til utlandet i alt ifølge balansekonto Total foreign liabilities: 2 403 mill. kroner.

Garantier (ikke tatt med i balansen) Guarantees not included in the balance sheet: 693 mill. kroner

Valuta solgt på levering (ikke tatt med i balansen)

Forward exchange sales (not included in the balance sheet): 209 mill. kroner.

Valuta kjøpt på levering (ikke tatt med i balansen)

Forward exchange purchases (not included in the balance sheet): 663 mill. kroner

Remburskredittorer (ikke tatt med i balansen)

Creditors for documentary credits (not included in the balance sheet): 0 mill. kroner

Ikke innbetalt del av aksjekapital i BIS (ikke tatt med i balansen)

Uncalled portion of share capital in B.I.S. (not included in the balance sheet): 35 mill. kroner.

Norges Banks diskonto 8% siden 6. juni 1983 Discount rate 8 per cent since June 6, 1983

Dette utdraget fra "Norges Bank. Balanse pr. 30. april" viser at utenlandsformuen vokser svært raskt og at Norges Banks samlede fordringer på utlandet nå utgjør 100,4 milliarder.

Hvor store valutareserver staten trenger i utlandet er et høyst diskutabelt spørsmål. Norges Bank har på oppdrag fra regjeringa vurdert dette spørsmålet og konkludert med at ca. 63 milliarder i alle fall er nok. (Utregningsmåten er gjort rede for i Revidert Nasjonalbudsjett 1985). Det betyr at Norges Bank selv

og regjeringa mener at dette er tilstrekkelig til å dekke landets betalingsforpliktigheter i tilfelle en krisesituasjon der eksportinntektene faller bort.

Hvordan det overskytende beløpet skal brukes blir da - til og med i følge regjeringas beregninger - et politisk spørsmål.

KILDER :

Norges Bank, Balanse pr. 30. april 1985, side 4

Revidert Nasjonalbudsjett 1985, avsnittet om valutaresservene.

11. RV foreslår omgjøring av det skjebnesvangre Stortingsvedtaket fra juni 1979.

I juni 1979 gjorde Stortinget et enstemmig vedtak om å endre finansieringsparagrafen i sykehusloven.

Ifølge lovens § 2 er fylkene pålagt å drive bl.a. de sykehjem som befolkninga har behov for. Fram til 1979 var finansieringsparagrafen slik forma at staten var forplikta til å dekke 50 % av driftsutgiftene til sykehjem (og andre institusjoner som fallt innenfor lovens ramme)

Lovendringa fjerna 50 % -regelen og innførte et rammetilskott. Lovens forarbeider gjorde det klart at "samla rammetilskudd" = statens tilskudd til drift i 1979 korrigert for prisstigning på den måte Stortinget hvert år bestemmer.

Realiteten i dette var todelt :

- staten opprettholdt sitt 50 % - ansvar for de sykehjem som var tatt i bruk innen utgangen av 1979

- staten dekker ingenting av driftsutgiftene til sykehjem som er tatt i bruk etter 1.1.80. Dette blir et rent kommunalt anliggende.

Det er det siste av disse to punktene som er den egentlige årsak til at sykehjemsutbygging har gått nesten i stå . Og dette er også den egentlige årsaken til at forskjellen på Høyres og Arbeiderpartiets valgløfter er så liten. (Henholdsvis 1000 og 1500 nye sykehjems plasser pr. år på landsbasis).

RV foreslår lovendring.

Ett av RV's første tiltak på Stortinget blir et privat lovenringsfor- slag for å gjeninnføre en lovbestemmelse i sykehusloven om at staten skal dekke 50 % av driftsutgiftene til de sykehjem (og andre helseinstitusjoner) som det er behov for i fylkene .

12. Eldreomsorgens skiebne i Oslo bystyre.

Vi har tidligere (se avsnitt 7) vist at nesten en sjettedel av budsjettene som var bevilget til drift av eldreomsorgen i 1984, ble fjerna i løpet av året. Vedtakene om dette ble stort sett gjort uten uenigheter mellom de store partiene.

La oss så se på hvilke uenigheter om eldreomsorgen som kom til uttrykk da det opprinnelige 1984-budsjettet ble vedtatt i bystyret i desember 1983.

u.kap. 1.403 KONTORET FOR ELDTREOMSORG:

RV foreslo 5 nye stillinger. De øvrige 84 representantene stemte mot dette og for et felles forslag til lønnsbudsjett.

Både til inventarbudsjetten og driftsutgifter foreslo Ap. budsjettredaksjonen der de bare fikk støtte fra Fremskrittspartiet.

U.kap. 1.451 Alders- og sykehjem.

RV gikk alene inn for å styrke sykehjemsbemanninga med å opprette sykepleierstillinger pr. post. 84 representanter stemte mot dette.

Både RV og SV stemte for å senke prisen på en-retts middag som selges til pensjonister. Høyre, Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti stemte mot dette).

Forøvrig ingen uenighet.

u.kap. 1.458 Trygdeboliger.

RV foreslo å øke lønnsbudsjettet slik at alle stillinger kunne bli besatt. De øvrige 84 representanter stemte mot dette.

Ap. foreslo at husleiene i Trygdeboligene ikke skulle økes. Dette ble vedtatt mot 42 stemmer (H og krf.).

U.kap. 1.459 Annen hjelp til eldre. (Drift av aldresentre.)

På dette underkapitlet er drift og investeringstilskudd blanda sammen slik at det er vanskelig å skille ut hva som gjaldt driftsbudsjettene. Venstre, Kr.f. og PV fremme egne forslag om økte bevilgninger. ~~En~~ alle ble nedstemt. A og H var enige om beløpet (på 10 000 kr. nær) men muligens noe uenig om hva pengene skulle brukes til.).

u.kap. 1.461 Hjemmehjelp.

RV og Fremskrittspartiet foreslo kraftig styrking av hjemmehjelpsbudsjettet og fikk støtte av Venstre. Forøvrig var det enighet. (Frp. har senere inn tatt motsatt standpunkt, dvs. mot en slik økning.). Et forslag fra SV om at andelene for de som får hjemmehjelp ikke skulle økes, ble støtta av RV og Frp.

Investeringsforslagene be refter akkurat samme tendens. Eneste forskjell mellom A og H var at A ville bruke 1,5 mill. kr. til å prosjektere Brevdets sykehjem og at de ville bruke 400 000 kr. mer til å bygge aldresentre. Forøvrig var de to stort sett helt enige om å avvise forslagene fra Kontoet foreldreomsorg og fra Sosialrådmannen som foreslo en kraftigere utbygging.

KONKLUSJON : Budsjetthandlinga viser ingen vesentlig uenighet mellom A og H. Begge de to storepartiene (og de fleste av de andre) viser i praksis at det viktigste for de er å innordne seg lojalt etter statens sparedirektiver. Dette siste er også den grunnleggende årsak til at nesten en sjettedel av eldreomsorgsbudsjettet kunne bli fjerna i løpet av året, uten at de store partier ble nevneverdig uenige.

KILDER:

Den trykte budsjettprotokollen fra bystyrets møter i desember 1983.

13. Kommunalråd Seim Valeur om alene-dødsfallene i 1980.

De mistenkelige dødsfallene blant Oslos gamle - alene-dødsfallene - ble omtalt i Klassekampen 6. september 1980, på grunnlag av tallmateriale daværende politiavdelingssjef Henry Nilsen samla for RV. Vi gjengir artikkelen med bl.a. kommunalråd Seim Valeurs uttalelser :

De dør ensomme og forlatte i Oslo 119 eldre funnet døde i Oslo på 1/2 år

Av BJØRN WESTLIE

119 mennesker i alderen fra 60 til 90 år er blitt funnet døde, ensomme og forlatte i sine leiligheter i løpet av første halvdel av 1980 i Oslo. Mange av

disse er blitt funnet etter en uke eller mer. Det verste eksemplet til nå er en død person som ble funnet etter trekvart år. Denne groteske oversikten over de eldres situasjon i Oslo, «byen med det store hjertets», er foretatt av politiet i Oslo.

Dette er fryktelige tall, sier kommunalråd Martha Seim Valeur for Høyre i Oslo.

«Dette er en lite hyggelig jobb for politiet, sier avdelingsjef Henry Nilsen ved Oslo politikammer til Klassekampen.

Spørsmålet en nå må stille er hva byens politikere har tenkt å foreta seg for de eldre som på denne måten dør uten pleie eller omsorg. Ingen vet hva som ligger bak disse tallene av menneskelige lidelser.

I dag står det 2300 på venteliste for å få plass på eldreheim eller pleiehjem. Og lista vil øke.

Det er i alt 200 dødsfall første halvår i år som politiet har karakterisert som mistenkelige - der det ikke uten videre kan skrives ut dødsattest. Av disse står politiet igjen med 119 hvor det er eldre mennesker som har dødd i ensomhet, kanskje svært syke, uten å få legehjelp eller pleie.

Kvinner og menn fordelte seg relativt jevnt på oversikten.

28 menn i alderen 60-70 år ble funnet døde, 24 i alderen 70-80 år og 7 i alderen 80-90 år. 17 kvinner ble funnet døde i alderen 60-70 år, 27 i alderen 70-80 år og 16 i alderen 80-90 år.

SKREMMENDE

«Dette tallet er skremmende høyt, sier kommunalråd Martha Seim Valeur. - Vi har jo fått meldinger om enkelttilfeller, men ikke slike tall som dette.

«Men hva vil dere i Oslo kommune gjøre?»

«Det må naturlig nok bygges opp et alarmsystem for de eldre og en telefonkontakt. Vi tar sikte på å bygge ut eldresentrer i hvert geografiske bydelområde i Oslo, og de skal drive oppsøkende virksomhet. Vi har 32 nå, og vi satser på å bygge ut flere slike eldresentrer hvor de eldre kan treffes, og hvor de kan få fotpleie, hårklipp og billig mat. I tilknytning til disse eldresentrene skal det bygges opp oppsøkende virksomhet. Dette er vi i ferd med å gjøre nå.

«Men dette er tydeligvis ikke tilstrekkelig?»

«Nei, men det er også et problem at flere eldre avslår slik kontakt. Jeg mener at det bør være en plikt for kommunen å nå fram til alle - selv om det også bør være en menneskerett å ville klare seg selv.

NOE MÅ GJØRES!

«Men mange av disse burde jo ha plass på et pleiehjem eller et eldreheim. Og kommunen har ikke bygget nok slike plasser?»

«Nei, det er en venteliste på 2300 til sykehjemmene og pleieheimene i Oslo, det er riktig. Vi regner med at vi skal få bygget 1200 nye slike plasser innen 1984. Vi håper derfor ikke at denne ventelista skal øke, vi håper å få den redusert, sier kommunalråd Seim Valeur.

Men håp hjelper lite i denne situasjonen. Her må det konkrete tiltak til. Hvert år stiger antallet eldre over 80 år i Oslo med 1000 nye. Oslo er i ferd med å få en pariakaste av eldre i en by de hele sitt liv har slitt for og betalt skatt til. En ensom og grusom død er det mange får igjen som betaling.

... i samme situasjon.

«5000 på venteliste, lysning i 1990-åra»

— Vi har ca. 2600 eldre mennesker på venteliste til sykehjemmene i Oslo. Lista til gamle hjemmene er omtrent like lang. Det er Oslos sosialrådmann, Signe Marie Stray Ryssdal, som sier dette i en kommentar til Dagbladet.

— I juli nå blir situasjonen ytterligere tilspisset — da skal nemlig hjemmehjelperne avvikle sine ferier.

— Er situasjonen vanskeligere i år enn tidligere?

— Nei, hvert imot har vi åpnet et nytt sykehjem nå, på Lindberg. Og vi har konkrete planer om sykehjem i Mellundveien, i Holmlia, på Skøyen vest og på Øvre Grünerløkka.

— I løpet av de siste 4 åra: 1528 plasser.

— Er det tilstrekkelig til at dere etter hvert ser en løsning på situasjonen?

— Vi ser i alle fall en lysning, fordi vi har fått økte budsjettmidler nå. Men det er ingen grunn til å legge skjul på at situasjonen er svært vanskelig.

— Når kommer dere med å ha situasjonen under kontroll?

— En gang i 1990-åra. Forhåpentligvis tungt i 90-åra vil vi kunne tilby sykehjemsplasser til alle som trenger det, sier sosialrådmann Signe Marie Stray Ryssdal.

(Dagbladet 29. juni 1979)

Siden daværende Sosialrådmann ga denne nøkterne beskrivelsen av kø-situasjonen i eldreomsorgen, har det ikke blitt gjort noe vedtak i Oslos politiske organer som endrer grunnlaget for hennes vurdering. "En gang i 1990-åra" vil kanskje sykehjemskøene være avvikla. Dette betyr at hele den politiske planlegginga i Oslo forutsetter at køene skal bestå i mellomtida.

Daværende kommunalråd Martin Møland (ap.) kommenterte Dagbladets oppslag 6. juli 1979 :

" Mange av disse (de som utgjør sykehjemskøen) bor i dag i sine hjem nærmest uten pleie og stell p.g.a. den prekære mangelen på sykehjemsplasser. Mange av de dør mens de står i sykehjemskøen. Så ille det enn kan høres ut, må man derfor si at de som har fått plass på sykehus er prioritert i forhold til dem som ligger hjemme". 66 % av de som står på sykehjemsventeliste i Oslo nå er over 85 år. De vil dø før situasjonen er under kontroll" .

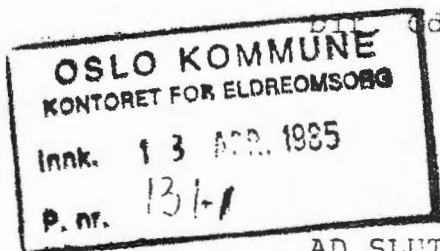
15. "Eldrefengsel" sier Oversykepleierrådet . . .

Oversykepleierrådet har sendt dette brevet til direktør Odd Gjestebý ved Kontoret for eldreomsorg. Sosialutvalgets 2svar" 13. mai var at de nok en gang vdtok å utsette saken om sykehjemsbemaninga. Høyre, Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti stemte for utsettelse . . . (Fremskrittspartiet stemte mot og anket saken inn for Formannskapet som bhandlet anken 29.5.

Oversykepleierrådet
Kontoret for eldreomsorg

Oslo, 18. april 1985

Odd Gjestebý

AD SLUTTBEHANDLING AV NORMERINGSUTVALGETS INNSTILLING

Oversykepleierrådet ved Kontoret for eldreomsorg, viser til tidligere henvendelser vedrørende bemanningen ved sykehjemmene i Oslo, og etterlyser sluttbehandlingen av normeringsutvalgets innstilling. Saken har versert siden 1982 og har vært til høring i nødvendige instanser, og vi ser ingen grunn til å trenere den ytterligere.

Oversykepleierrådet har i møte 10.4.85 fattet følgende resolusjon:

Oversykepleierrådet etterlyser og ber om fortgang i sluttbehandlingen av Normeringsutvalgets innstilling fra 1982.

Pleietyngden i sykehjem er stadig stigende og det blir stadig mer umulig å dekke pasientenes basale og sekundære behov. Pasientene lever på et eksistensminimum.

Pleiepersonalet arbeider i stadig konflikt med etiske retningslinjer, personlig overbevisning og Arbeidsmiljøloven.

Bemanningssituasjonen ved sykehjemmene i Oslo er i dag så kritisk at vi fristes til å tro at Oslo Kommune ønsker å nedprioritere sykepleien til eldre til ren mekanisk pleie.

Menneskeverdet respekteres ikke. Systemet gjør sykehjem til eldrefengsler.

Oversykepleierrådet kan ikke akseptere at eldre pasienter behandles som rettsløse individer. Det er vårt ansvar å rope ut om det vi daglig opplever. Vi er de første til å se at livsgnisten visner hen før det er nødvendig.

Å være vitne til denne situasjonen er en sterk påkjenning for pasienter, pårørende og personale.

Mangel på tilfredsstillende omsorg strider mot WHO's definisjon av helse.

Kombinasjonen av tung pleie og dårlig tid på et stadig sviktende etisk og moralsk grunnlag skaper økende frustrasjon og vantrivsel på arbeidsplassen. Resultatet er høy "turnover" og økende fravær.

Ved ytterligere trenering av saken ser vi det som ikke usannsynlig at forholdene på ny vil bli synliggjort i pressen.

Vi imøteser svar innen 1.5.85.

Med hilsen
OVERSYKEPLEIERRÅDET

Ingør-Johanne Finstad
Ingør-Johanne Finstad
bestyrer

Bjørg Schüssler
Bjørg Schüssler
ass. bestyrer

Margrethe Østbu
Margrethe Østbu
bestyrer

a

HM

Kopi til: Kommunalråd Anne Marie Tannæs
Kommunalråd og formann i Sosialutvalget Martha
Seim Valeur

131.1
OG/MM

AD. SLUTTBEHANDLING AV NORMERINGSUTVALGETS INNSTILLING.

Sendes SOSIALRÅDMANNEN i det vises til vår sending av 20.2.1984.

Gjenpart er sendt oversykepleierrådet ved Kontoret for eldreomsorg.

Oslo, den 25. april 1985
KONTORET FOR ELDEROMSORG

Odd Gjestebø
Odd Gjestebø
direktør

